

CYETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,

mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBINA 4. ZVEZKA.

P. Alojzij Lauer †	97.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Sestnajsti dan. O spokornem življenju sv. Frančiška.	99.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
IV. pogl. Najsvetejši zakrament, njena nebesa na svetu.	106.
Drugi red sv. Frančiška Serafinskega.	109.
Tretji red sv. Frančiška — red svetovne duhovščine.	112.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
Zunanje zopernosti naj ne motijo notranjega miru.	118.
Kaj se pravi po duhu, kaj po mesu živeti.	119.
Na dvoje vprašanje.	121.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju. (Dalje).	124.
Priporočilo v molitev	127.
Zahvala za vslišano molitev	127.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1901.

Knjižne novosti.

Janežičeva Slovenska slovnica. Osmá, predelana izdaja. (Dalje.)

V knjižni slovenščini je torej treba domače besede tudi v plur. gen. izgovarjati po domače, samo da je še kje ohranjena taka stara domača izreka, torej: *dêw, daríw, kobíw* itd. Zlasti krepke stare oblike kaker *igál = igá'w, metál = metá'w* (in druge podobne, kaker *prošánj, zemálj, konopálj, igár, sestár, dusák, nêčák, ovác, trêšák* itd. poleg: *z'é'mwlj, konô'pwlj, sé'star, ô'wec* z ozkim *e* in *o*, kaker je v *ž'é'n, nô'g* itd.) bi morala povdarjati dobra slovenska slovnica, ker bi bila, če ne zastran družega, vsaj za metrično gibčnost jezika občutljiva škoda, ako se zgubijo.

Tudi pozneje po *i*-deklinaciji napravljene, mej našim ljudstvom na Dolenjskem, Notranjskem, Goriškem, Beneškem krepko živeče oblike: *metlí, oslí, teslí, polí* itd. bi smeli in morali priporočati; nikaker pa ne pripuščati otročjih improvizacij: *metvlj, osvlj, polj* (pisano: *pôl*) sè širokim potisnjenim *e* in *o*.

Vender je zdaj vprašanje, ali res v dobri izreki naše knjižne slovenščine na koncu besed, torej zlasti pri imenih ženskega spola na *-a* in srednjega na *-o* v plur. gen., pri moških deblih na *-o* in ženskih na *-b* v sing. nom. in pred končnicami sè začetnim *b*, zdaj *v* ali soglasnikom, nigdar ne bi smeli dopuščati „čistega“ *l*? To vprašanje je na prvi pogled kaj lahko. Kjer odločna večina govori „čisti“ *l*, tam mora tako prav biti tudi v knjižni slovenščini; tu ni treba nič družega, ko da se dotični primeri v slovnici, koliker se da, vsi naštejejo. Tako nekako res delajo Hervatje. Prim. n. pr. Divković, Oblici hrvatskoga jezika § 31, Bilješka.

Ali pri nas je stvar v resnici mnogo težavniša. Mi nimamo nobenega narečja, katerega izreka bi se mogla sprejeti naravnost, kakeršna je, za splošno izrekovanje knjižne slovenščine. Iskati moramo tu in tam, da najdemo, kar bi bilo za splošno rabo najprimerniše, in kar se ob enem tudi z ostalimi slavenskimi jeziki najboljše vjema. In žal, da naša narečja še nikaker niso tako preiskana in popisana, kaker bi bilo pričakovati od „jezikoslovnega“ naroda; zlasti je ravno glede izreke raznih *elov* še mariskaj sploh ne zadosti znanega. Mehki ali topljeni *lj* se menda po veliki večini dandanašnji pri nas ne govori več, temuč namestu *ujega* le srednji ali „čisti“ *l*. Kaker je znano, je dosledno pisavo mehkega *lj* vpeljal še le Kopitar. Ta pisava se opira torej na gorenjsko izreko in nadalje seveda na etimologijo. Ali gorenjska *eljev*ska izreka ni v vsakem primeru vsakemu, ki piše, znana in etimologija tudi ni vselej zadosti jasna in gotova. Zato mislim, da bi semtertjta vtegnilo biti opravičeno *lj*, kjer se navadno piše sam *l*.

Tako piše Pleteršnik: *mólvc, lca* s pristavkom glede izreke: (moľvc?). Ali meni se ne zdi verjetno, da bi se kje v tej besedi gororil *l* ali *w*, pač pa mislim, da bi se vtegnilo slišati kje *lj*; vsaj serbsščina kaže na to. Vuk piše namreč: *boğomoljač, boğomoljstvo, móljnica* in akademijski rečnik ima tudi: *bòğomóljan, bòğomóljka*. Zraven se omenjajo v posled-

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tečaj.

— ❁ V Gorici 1901 ❁ —

4. zvezek.

Dragim bravcem našim naznanjamo veliko zgubo, ki je zadela ves red sv. Frančiška. V našem sigmarinškem samostanu v kneževini Hóencólern (Hohenzollern) na Nemškem je vmerl 21. velikega serpana vesoljni poglavar (generaljni minister) reda manjših bratov, prečastiti naš oče

Alojzij Lauer.

Pred kakimi tremi tjedni je bil odpotoval po svetu zdravnikov iz Rima v svojo nemško domovino, da bi tam, če bi bila božja volja, našel zdravje ali zboljšanje. Storilo se je, kar je bilo mogoče, da bi se premagala bolezen ali vsaj nekoliko podaljšalo življenje. Bog je odločil drugači; bolezen je zmagala. Rak v želodcu mu je polagoma spodjedel moči. Ni pa čutil bolečin ljubljeni oče. Do zadnje ure je bil veselega duha; ginljivo je bilo, ko je s krepkim glasom vse brate, pričujoče in nepričujoče, ves red večkrat blagoslovil.

Z najposebnišim blagoslovom svetega očeta Leona XIII. pokrepčan je mirno v Gospodu zaspal naznanjeni dan o polu sedmi uri zjutraj v pričo bratov tamkajšne redovne družine in unanjih, mej njimi dveh generaljnih definatorjev. Njegovo truplo se je imelo položiti k počitku v frančiškanski cerkvi v Fuljdi (v deželi Hesiji — Hessen — na Nemškem) pod velikim oltarjem, dne 24. velikega serpana.

P. Lauer je bil rojen v katoliški naselbini Willenroth, podružnici fare Salmünster, ki je od Fuljde kakih 100 kilometrov dolu proti jugozahodu, še zmirom v deželi Hesiji. Leta 1850 je vstopil v red sv. Frančiška v turinški okrajini sv. Elizabete, kjer je leta 1856 postal mašnik ter opravljal nadalje razne službe, naposled službo predstojnika okrajine. 23. vinotoka 1875 je moral vsled Bismarkovega preganjanja katoliške cerkve (tako imenovane kulturnega boja) zapustiti domovino. Šel je z drugimi sobrati v severno Ameriko, kjer so ustanovili frančiškani tedaj mnogo novih samostanov. Tam je delal ko misijonar, dokler so ga poklicali v Rim za generaljnega definatorja. Sv. oče Leon XIII. so tam spoznali njegove posebne zmožnosti ter so ga imenovali 5. vinotoka 1897 za vesoljnega predstojnika ravno zedinjenega reda. Služba ni bila lahka. Poravnavati je bilo treba velike razlike mej redovnimi okrajinami, povsod vpeljati kar mogoče enako življenje, okrajine sedanjim razmeram in potrebam primerno deliti in združevati. S previdno odločnostjo je blagi pokojnik dosegel mnogo. Bog mu daj gledati končni vspeli z višave, kjer ni več sitnosti, truda in težav. Priporočamo častitega moža v pobožnomolitev tudi vsem bratom in sestram III. reda.

Naj počiva v miru!

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Šestnajsti dan.

O spokornem življenju sv. Frančiška.

1.

V življenju svetnikov vidimo, kako je Bog v svojem neskončnem usmiljenju pogostokrat poklical svete može, da bi ž njih pomočjo pokvarjeni svet zopet pripeljal k čednosti in čednostnemu življenju v svojo čast in slavo. Vsi ti od Boga poklicani svetniki pa so svoje delovanje pričeli z ostro pokoro; ne samo da so jo sami nad seboj izverševali, vabili so k nji tudi vse, ki so jih zveličati hoteli. Ravnali so se pri tem po besedah preroka Ezekijela, kateri govori: „Ako se bode hudobni spokoril vseh svojih grehov in bo moje zapovedi spolnjeval, bo živel in ne vmerl.“ Pri preroku Joelu pa Gospod govori: „Spreobernite se k meni s celim svojim srcem v postu, v solzah in zdihovanju“. — „Delajte pokoro,“ kliče sv. Janez kerstnik v puščavi, „zakaj blizu je nebeško kraljestvo.“ — „Delajte pokoro in spreobernite se,“ je rekel sv. apostelj Peter judom, „da vam bodo vaši grehi odpuščeni.“ „Ako se ne spokorite“ žuga naposled Jezus Kristus sam, „bodete vsi enako pogubljeni.“ Iz teh besed svetega pisma moremo spoznati, kako imenitna in potrebna nam je pokora za naše zveličanje. In vendar svet zanjo ne mara in še slišati o nji noče. Dobro pa vemo, da ste samo dve poti, ki peljete v zveličanje, namreč pot nedolžnosti in pot pokore: gdor je pervo zgrešil — in koliko jih je mej nami, ki bi je ne bili zgrešili, — mu ne ostane, kaker pot pokore. Zato nas apostelj Pavel uči: „Kaker ste svoje ude

dali v službo greha, tako jih zdaj dajte v službo pravičnosti. Svetniki so zategadelj hodili po poti ostre pokore in tudi mi moramo po nji hoditi, ako hočemo sveti postati. Res je pokora neprijetna in se ne dopada niti svetu niti naši samopridni ljubezni, pa vendar se moramo ravnati po nauku Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov in hoditi po poti pokore, ker nas le ta popelje v zveličanje.

2.

Ali naj pa zdaj še le dokazujemo, da je tudi sv. Frančišek po tej poti pokore hodil? Ali se nismo tega že dovolj prepričali v dosedanem premišljevanju njegovega življenja, katero, je bilo kaker smo videli tolikanj ostro in polno zatajevanja? Vender pa, da tudi o tem kaj spregovorimo, naj opomnimo, da je sv. Frančišek po spričevanju sv. Bonaventure le tolikanj hrane in spanja vžival, koliker mu je bilo za ohranjenje življenja neobhodno potrebno. Dokler je bil zdrav, je le redkokrat in še takrat z nejevoljo kuhane jedi vžival; tudi jih je poprej s pepelom potrosil in jim smerdljive vode pridejal, tako da so bile v resnici vse prej kaker vabljive in okusne. Da bi bil kedaj vino pil, o tem nam ni treba govoriti, ker si je še vode samo toliko požirkov dovolil, da je najhujšo žejo pogasil. Razun navadnega štiridesetdanskega posta se je v letu še šestkrat po štirideset dni postil, tako da se je skoraj celo leto s postom pokoril. Ležal je na goli zemlji, kjer si je kratek počitek privoščil, keder je bil zelo vtrujen; navadno je pa sede nekoliko zadremal in le glavo je naslonil na kako bruno ali na terdi kamen. Nosil je samo eno obleko in skerbel, da je tudi ta bila slaba. Ko so ga nekikrat vprašali, kako more v mrazu samo z eno obleko izhajati, in sicer s tako, ki je bila že močno obnošena in slaba, je z veliko dušno vnemo odgovoril: „Lahko bi prenašali še tako hud zunanji mraz, ako bi nam v sercu gorel plamen poželenja po nebeški domovini“.

Hodil je vedno bosonog po leti in po zimi, ko skalovitih in po blatnih potih; popotoval je vedno peš, akoravno je moral mnogokrat daljna popotovanja opraviti. Tako je navadno živel. Gdo bi pa mogel povedati, kako ostro se je skrivaj pokoril, zlasti v času velike gorečnosti; kako se je bičal, kako mertvil svoje telo, katero je imel za svojega največega sovražnika? Ni torej čudo, da je vmirajoč svoje telo za odpuščanje prosil, ker je tako ostro ž njim ravnal. Vse to pa je storil, akoravno je bil skoraj vedno slabotnega zdravja. Brat Egidij, njegov tovariš, je rekel: „Samo eno je Frančišku manjkalo, namreč čversto telo; ako bi bil tako močan kaker jaz, nihče bi ga ne bil mogel v pokorjenju posnemati.“

3.

Primerjajmo zdaj naše življenje z življenjem sv. Frančiška, kar je za nas, ki smo njegovi otroci in bi imeli biti njegovi posnemovavci, gotovo važno in koristno. On je bil malo da ne popolnoma nedolžen, akoravno je sam o sebi terdil, da je naj večji grešnik in je svoje dozdevne grehe neprenehoma in bridko objokoval. Imel je nad seboj vse čednosti in bil zavoljo tega ljub Bogu in ljudem. Mi pa smo vse kaj drugega, kaker nedolžni! Bogu samemu je znano, kolikokrat smo ga že sè smertnimi grehi žalili! Zraven tega pa, kako smo vbožni v čednostih, kako pa nasproti mlačni in merzli v službi Božji! Ko smo njegovo in naše življenje primerjali in smo toliko nasprotje našli, ali moremo primerjati našo ž njegovo pokoro? Kaka je naša pokora? ali prav za prav, kje je naša pokora? Frančišek je bil nedolžen in poln čednosti, pa se je tolikanj pokoril; mi pa smo grešniki in brez čednosti, pa se pokore ogiblujemo? Ali je mogoče hoditi po tako nasprotni poti in priti do enega in tistega cilja? Pa recimo, da za naše zveličanje ni potrebno tako ostro se pokoriti, kaker se je pokoril sv. Frančišek, da ga v tej ostri pokori ne moremo posnemati; ali pa ni že odveč, da o na-

vadni pokori še slišati nočemo, da nočemo poterpežljivo in v duhu pokore prenašati one križe in težave, ketere nam Bog pošilja? ... Če je po besedah Jezusa Kristusa že za navadnega kristijana nemogoče, da bi se brez pokore zveličal, kako bo to mogoče nam, ki smo tako pokoro obljubili in v spokorni red sv. Frančiška stopili? Da je Jezus za naše grehe Božji pravici zadostil, je moral tolikanj terpeti in na lesu križa vmreti, in mi za svoje grehe nočemo ničesar preterpeti in vender hočemo ž njim v nebesih kraljevati? O nikaker ne! „Ako bomo ž njim terpeli, pravi sv. apostelj Pavel, potem bomo tudi ž njim kraljevali“. Serčnost tedaj, začnimo se pokoriti vsak po svojem stanu in po svojih močeh, zakaj terpljenje tega sveta se ne da primerjati plačilu, ketero nam je v nebesih pripravljeno. Pomislimo sè svetim Bernardom in pobožnim Džersonom, da če nas že strašijo besede Jezusove: „delajte pokoro“, kolikanj bolj nas bodo prestrašile druge njegove besede: „poberite se, prekleti, v večni peklenški ogenj?“

Zgled.

Nekega večera se je sv. Frančišek ves vtrujen vernil z daljnega popotovanja ter šel v neko samotno cerkvico, da bi tamkaj mej molitvijo in pobožnim premišljevanjem celo noč prečul; prepričan je bil iz lastne skušnje, da se v takih samotnih in mirnih krajih duh Gospodov najraje bliža duši. Ko je pa v molitvi bil, se mu je približal hudobni duh in ga je na vso moč skušal, da bi ga v molitvi motil. Pa koliker huja je bila skušnjava, tolikanj bolj goreče je molil in s tolikanj večo vnemo in večim zaupanjem je klical Jezusa na pomoč: „O Gospod,“ je rekel, „reši me teh, ki me preganjajo.“ In potem se je obernal k hudobnemu duhu in mu zaklical: „Hudobni duh, le stori, kar ti je mogoče, pa več ne boš mogel storiti, kaker koliker ti Gospod pripušča; glej pripravljen sem vse prestati, kar bo Bog hotel.“ Hudobni duh ga je potem še s tolikanj hujo silo napadel, sem ter tja

ga je suval, ob tla ga metal in ga divje pretepeval. Sv. Frančišek pa je le vedno molil: „O Gospod Jezus Kristus, hvala tebi za vse te dobrote, ker je to gotovo znamenje tvoje ljubezni do mene. Blagovoli tukaj na zemlji kaznovati moje grehe, da mi boš v večnosti prizanašal. Pripravljeno je moje serce, o Gospod, pripravljeno je moje serce še več terpeti, ako je to tvoja sveta volja“.

Pravilo sv. Frančiška: „Blager njim, kateri v pokori vmerjejo, ker bodo sprejeti v nebeško kraljestvo“.

MOLITEV.

O moj Bog, jaz spoznam, da sem grešen človek, ki sem te že velikokrat in močno razžalil; spoznam, da, če pokore ne sterim, ne pridem v večno zveličanje; spoznam, da kot otrok sv. Frančiška moram svojega očeta tudi po mogočnosti v pokori posnemati; spoznam, da je moja dolžnost tudi drugim pokoro oznanjevati, ne samo z besedo, ampak tudi sè zgledom. Akoravno vse to dobro spoznam, vender se še ne morem odločiti, da bi pokoro delal, ker sem še preveč na svet navezan in samolastni ljubezni vdan. Preženi, o Gospod, to mojo mlačnost in podpiraj me s tvojo mogočno milostjo, da se vsaj enkrat začnem resnično in svojemu stanu primerno pokoriti, da takor za svoje grehe tvoji pravici zadostim in dosežem večno zveličanje, katero je le spokornim obljubljeno.

Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

(P. A. M.)

IV. Poglavje.

Najsvetejši zakrament, njena nebesa na svetu.

„Božja volja in presveti zakrament so moja nebesa na svetu“, tako je enkrat rekla bl. Krescencija in s tem je povedala čisto resnico. Njeno verno in ljubeče serce je bilo našlo vrata, ki nam

edina morejo odpreti vhod iz te solzne in grešne doline v boljši raj, kaker smo ga v Adamu zgubili. Njena pobožnost do presvetega Rešnjega Telesa, čudeža vseh čudežev, je bila vže sama na sebi čudovita, pa nam ravno zavoljo tega more pojasniti v resnici čudežne reči, ketere bomo v tem poglavji popisali. Vže njen spovednik p. Januarij Majer t. J. je na smertni postelji povedal, kako prečudno veliko ljubezen je imela ta sveta devica do te največe skrivnosti. Povedal je tudi, da, ako je le dopuščala slabost njenega bolnega telesa, je počasi lezla na kor, da je obiskala Zveličarja v presv. zakramentu, in da je ves prosti čas, ne le cele ure, temuč po pol dneva preklečala pred tabernakeljom. Tudi druge priče so terdile, da so jo morale sestre pogostokrat nositi na kor, kjer je bila kaker angelj vsa vtopljena v molitev, da se ni dala motiti, če je kje nastal še tako nenavaden ropot, da je njeno obličje vse žarelo v ognju ljubezni. Tam pred tabernakeljom je bila vsa spremenjena; tam pred obličjem božjim je pozabila na vse terpljenje; tamkaj je pila živo vodo, ketero je Zveličar obljubil in iz studenca Jakopovega presvetega Rešnjega Telesa je zajemala luč in moč, tolažbo in veselje, da celo telesne moči. Bridko pa je čutila pregnaustvo, ako je bila telesno oddaljena od teh njenih „nebes na zemlji“.

Iz sočutja so ji sestre večkrat prigovarjale, naj bolj varuje svoje slabotno telo in ne ostaja tako dolgo v hudem mrazu v cerkvi. Pa to je ni zadržavalo in odgovorila je: „Kaj menite? Kje pa se dobi več moči in gorkote, kot v cerkvi?“

Ako je bilo presv. Rešnje telo izpostajljeno, je ves čas pred njim klečala in le pokorščina jo je mogla iz cerkve spraviti.

Sveti čas veselja je bila za njo osmina praznika presv. Rešnjega telesa. Vseh osem dni je bila skoraj vedno na koru. Vsa prevzeta je bila od pobožnosti in veselja, ko se je spomnila, da ta čas sv. cerkev toliko časti Gospoda v presv. zakramentu. Enako je častila ona to skrivnost ljubezni tudi vsaki četrtek in razodevala je svoja čutila z besedami: „O četrtek, o čudoviti dan, o sladki dan ljubezni, ko se nam je Bog v hrano dal!“

Ako je šla mimo cerkve, je vselej pokleknila in pobožno počastila najsvetejši zakrament. Kederkoli je slišala o kaki nesreči, kederkoli jo je kedo v težavnih zadevah vprašal za svet, je šla pred tabernakelj, da bi si sprosil spoznanja in pomoči.

Ko je morala zapustiti cerkev, se ji je poznalo, kako težko to stori. Pri odhodu iz cerkve je imela navado, da je svoj pro-

stor izročila enemu svojih patronov ter ga prosila, naj mesto nje Zveličarja ljubi in časti. Ako je bila kje zunaj, je vedno svoje oči obračala proti cerkvi.

Drugo zunanje znamenje njene velike ljubezni do presv. zakramenta imenuje p. Majer njeno neverjetno veliko skerb za vse, kar je bilo v kaki dotiki z Najsvetejšim. Koliker je mogoče je lepotičila tabernakelj in altarje in zahtevala je, da naj kelihi, ciboriji in vse, kar je služilo v cerkvi, bo lepo in dragoceno. Večkrat je rekla, da se ne smemo vstrašiti nobenih stroškov, da moremo le vredno častiti božje veličastvo.

Vsa darila, ketera je poznejše časa dobivala, je berž izročila prednjici ter jo prosila, naj jih porabi v olepšavo cerkve. Na ta način je prej zelo vbožna cerkev dobila mnogo dragocenosti. Nobeno delo ji ni bilo ljubše kot cerkev snažiti, mašno obleko napravljati in vrejevati. Vse je moralo biti čisto in lepo.

Z nenavadno zgovornostjo in vnemo je govorila o presv. zakramentu ter se pri tem pogostokrat zameknila.

Svoje učenke je pred vsem učila častiti presv. Rešnje Telo, ga obiskovati, duhovno se obhajati in v vsaki zadevi pri Zveličarju iskati sveta, tolažbe in pomoči in pozdravljati ga z besedami: „Češčen in hvaljen naj bo presveti zakrament“.

Ko je bila prednjica, je vpeljala lepo navado, da so sestre, vselej ko so šle mimo cerkve, ponavljale slavospev angeljev: „Svet, svet, svet si ti, Gospod, Bog Sabaot“.

Čuditi se ne moremo, da je Zveličar toliko pobožnost tudi bogato poplačal. Izmej mnogih slučajev, povemo le dva. Ko je bl. Krescencija nekega večera, vsa vtujena, molila pred tabernakeljnom, je razločno slišala besede: „Kako lepe so tvoje stopinje, o hči kraljeva“. Drugikrat je morala večkrat iti mimo tabernakeljna, pa se ni vtegnila dolgo pomuditi. Vedno je ponavljala zdihljaj: „Moj Bog, vse iz ljubezni do tebe in iz pokorščine.“ Ko je šla zadnjikrat mimo altarja, je videla nad tabernakeljnom polno lučic. Vsa osupnjena je Gospoda vprašala, kaj to pomeni. Gospod ji je odgovoril: „To so zdihljeji ljubezni, ketere si mimogrede izgovarjala.“

Ker se ljubezen Zveličarja v presv. zakramentu ravno v tem najbolj razodeva, da nam ne deli samo svoje dobrote, temuč samega sebe v hrano, da duša „v njem ostane in on v njej“; so bila sv. obhajila za to angeljsko serce res prava „nebesa na zemlji“.

„O čudež vseh čudežev“, je zaklicala, „ljubezen! — Bog je

ljubezen — on se mi je vbožici dal v hrano! O sladka pojedina moje duše, kako hrepenim po tebi! Ker mi pa nisi tolikokrat dovoljena, kaker želim, hočem to tiho in poterpežljivo prenašati in se nič menj tako skerbno vsaki dan pripravljati, da me moj Bog vedno najde pripravljeno.“ „Zdi se mi“, je rekla drugikrat, „da bi mi ne bilo mogoče iz ponižnosti se zderžati sv. obhajila, čeravno jaz največa grešnica tega nisem vredna. Rada pa storim iz pokorščine, ker nič bolj ne želim, kot spolnjevati voljo božjo, katera se mi kaže v povelju mojih predstojnikov in spovednikov“. Vsaketeri, ki jo je videl bližati se sv. obhajilu, je bil spodbujen in začuden. Mestni svetovavec Peter Kolman je rekel: „Sto in stokrat sem jo gledal pri svetem obhajilu in vedno sem jo občudoval. Bilo je, kaker bi šel angelj, ne pa človek k sv. obhajilu.“ Sestra Gabrijela spričuje: „Njeno obličje je bilo lepo, kaker angeljsko, in večkrat je šel prav prijeten duh od nje, to sem sama opazila“. Ker je bila zjutraj pred sv. obhajilom večkrat zelo slaba in v omedlevici, so mislili njeni spovedniki posebno p. Pamer, da je temu krivo njeno nepopisljivo hrepenenje po nebeški hrani.

Vse njeno življenje je bilo vedna priprava na sv. obhajilo in vedna zahvala. Vže o polnoči, najkeseje ob drugi uri zjutraj je pričela z bližnjo pripravo. Premišljevala je terpljenje Jezusovo od postavljenja presv. zakramenta do smerti na križu. Po sv. obhajilu je najpoprej pozdravila svojega nebeškega ženina z besedami: „Moje serce in moje meso se veseli v živem Bogu!“ „Od kod meni ta sreča, da pride k meni sin moje ljube matere?“

Nato je molila Marijino hvalno pesem Magnificat, pa redko kedaj je mogla, zavoljo prevelike gorečnosti, priti dalje, ko do besed: „Velike reči je storil nad menoj“.

Sestra Helena piše: „Drugi dan po božiču l. 1742, ko smo sestre po navadnem redu pristopile k sv. obhajilu, se je prav posebno razodelo veliko hrepenenje Krescencijino. Po navadi bi bila imela ona zadnja stopiti k obhajilni mizi, zdaj je pa kar naenkrat precej za dvema najmlajšima sestrama, namreč za menoj in sestro Rafaelo. Po razmerju prostora bi bila nama morala naproti priti, pa me dve je nisve opazile in tudi druge sestre so jo le nenadoma zapazile pri obhajilni mizi. Prostor je ob enem tako ozek, da morete le dve sestri ena zraven druge klečati in vender ni nastal noben nered, da so se vse čudile, kako je mogla Krescencija pri obhajilni mizi klečati. O poldne so jo pri mizi neke-

tere sestre vprašale, zakaj je proti navadi tako hitro stopila k sv. obhajilu. Erdečica jo je oblila in ponižno je odgovorila: „Ali sem šla prezgodaj? Sama ne vem, kaj sem storila; res, kako sem nespametna in povsod delam nered. Ljube sestre, ako sem katero kaj ovirala in red motila, prosim, odpustite mi“.

Tako ponižno je ona povedala ta čudežni dogodek.

Pa povedati moramo še bolj nenavadne dogodke. Krescencija je skozi dve leti vse dni, keder sestre niso imele skupnega sv. obhajila, prejela presv. Rešnje Telo iz rok angelja.

Pri toliki nenavadni milosti je blažena Krescencija vedno ponižna ostala in bolj zasluživno se ji je zdelo, ako je prejela sv. obhajilo iz rok duhovnika, ker se je pri tem mogla vaditi v veri in ponižnosti. Goreče je prosila Boga, naj bi on tako vredil, da bi se mogla vsaki dan na navadni način obhajati. Preveč je bila ponižna, da bi sama prosila za toliko milost. Pa božja previdnost je vse tako vredila, da se ji je ta želja brez njene posebne prošnje spolnila. Zelo hudo je zbolela; nenavadna vročina jo je kuhala; nobeno zdravilo ni pomagalo, da je do smerti obolela. Kar pride njenemu spovedniku kaker tudi M. Ivani na misel, da bi bilo za njo najboljše zdravilo vsakdanje sv. obhajilo. To misel sta sporočila p. provincijalju Boštjanu Hes. Ta je vedel, da Bog ponižno devico po nenavadnih potih vodi in zato je precej privolil. Silno je bilo veselje in hyaležnost služabnice božje. 27. okt. 1723 se je pervikrat poslužila te pravice. Perva leta se je ni smela posluževati očitno, temuč le v pričo sester, pozneje ji je bilo tudi očitno dovoljeno. To vsakdanje sv. obhajilo jo je berž ozdravilo.

Enkrat je njen spovednik poskusil njeno pokorščino s tem, da ji je neki dan prepovedal pristopiti k sv. obhajilu. Molče in ponižno se je podverгла temu za njo tako terdemu povelju. Pa Bog je na čudežen način poplašal njeno pokorščina. Ko je namreč spovednik tisto jutro pri sv. maši hotel zavžiti presv. Telo Gospodovo, je z največim strahom zapazil, da je na pateni le samo en kos prelomljene sv. hostije. Sè vso skerbjo je iskal druge polovice, pa zastonj; slednjič je moral nadaljevati, da je dokončal sv. mašo. Ko so bila cerkvena vrata zaperta, je pričel ves altar vnovič natančno preiskavati, pa ni nič našel.

Ves preplašen je govoril s prednjico o tem nerazumljivem dogodku in sklenila sta vprašati Krescencijo. Ta je odgovorila: „Moj angelj varih je z drugo polovico sv. hostije mene obhajal.“

Od tega časa ji ni noben spovednik nikoli več odrekel sv. obhajila, čeravno se je večkrat sama ponudila prestati to za njo najtežjo poskušnjo pokorščine. Tako je tedaj čez dvajset let vsaki dan do svoje smerti prejela sv. obhajilo.

Vže pred letom 1721 je bila enkrat na ta čudoviti način prejela presv. zakrament. M. Ivana je, da bi spolnila povelje p. provincijalja, naj služabnico božjo najostrejše poskuša, neki dan, ko so imele sestre skupno sv. obhajilo, Krescenciji zapovedala, da naj gre, namesto v cerkev, v kuhinjo. Ponižno je slušala in pri svojem delu goreče opravljala svoje pobožne vaje. Bog je njeno čednost s tem poplašal, da so ji angeljske roke tudi na ta kraj, kamer jo je bila postavila pokorščina, prinesle nebeško jed. Natančno ne moremo popisati, kak sad je obrodilo sv. obhajilo v tej sveti duši. Vse obljube, ketere je Zveličar navezal na ta presv. zakrament, so se na njej spolnile, posebno ta: „on ostane v meni in jaz v njem“, tako, da je mogla reči sè sv. Pavlom: „Živim, toda ne jaz, Kristus živi v meni“. Središče njenih misli in želja, govorjenja in delovanja, ljubezni in terpljenja je bil Kristus, ki edini je kot Gospod in kralj kraljeval na tronu njenega serca.

Pogosta zamaknjenja po sv. obhajilu in nenavadna telesna okrepčava po njem nam spričuje, kolike milosti je ona zajemala iz tega božjega studenca. Terdno je tudi spričano, da je sv. obhajilo pri nji za dlje časa nadomestilo telesno hrano.

Zadnjih šest tjednov njenega življenja je bilo sv. obhajilo njena edina hrana, kaker smo vže slišali. Tudi v hudi bolezni l. 1742 je celega pol leta razun nebeške hrane tako malo vživala, da bi po natornem potu ne bila mogla pri življenju ostati.

S pobožnostjo do presv. zakramenta je od otroških let družila prav preserčno češčenje presv. Serca Jezusovega. Nikoli se ni mogla naveličati ljubezen in vsmiljenje tega presv. Serca premišljevati, ljubiti in hvaliti. Globoko so bila vtisnjene v njen spomin besede, ketere je vže kot otrok pri omenjeni prikazni slišala iz ust Gospodovih: „Tvoje in moje serce, naj bo eno serce“.

Ko je enkrat klečala pred tabernakelnjom in svoje serce vtopila v presv. Serce Jezusovo, se ji je zdelo, da prihajajo iz tabernakeljna mnogi svetli žarki, ki so prebadali njeno serce. Pri tem je slišala besede: „To so znamenja moje ljubezni, s katerimi hočem tvoje serce užgati in z mojim združiti“. Oserčena po toliki

milosti je prosila Gospoda, naj ji daruje svoje serce, da ga bo mogla vredno ljubiti. V prečudni prikazni ji je Zveličar na neki skrivnosten način res daroval svoje serce in sveta devica je svoje serce tudi njemu popolnoma izročila.

Čudoviti so bili nasledki te prikazni. V Krescenciji se je pričelo novo, še popolniše življenje, v katerem so se kazale vse prelepe čednosti presv. Serca Jezusovega.

Ko se je enkrat čutila zelo zapuščeno in je več dni in noči, hrepenela po svojem nebeškem ženinu, se ji je Gospod v svetli luči in nepopisljivi slavi prikazal. Njegovo serce je bilo odperto in z mnogimi puščicami ranjeno. Ko je nevesta Križanega sočutno vprašala: „Gospod moj, kedo te je tako ranil?“ je on odgovoril: „Otrok moj, ti si moje serce ranila sè zdihljeji svoje ljubezni, ki so moje serce, kaker puščice ljubezni prederle. Pa to mi dopade. Tvoje veselje pa naj raste v terpljenju in ljubezni.“ In resnično, je rastlo v njenem sercu vedno bolj nenasitljivo hrepenenje po terpljenju in ljubezni.

O kristjan, tudi za te je Kristus v presv. zakramentu postavil svoje prebivališče mej ljudmi, tudi za te je govoril besede: „Kedor je ta kruh, bo živel vekomaj“, tudi za te je prižgana večna luč, da ti kaže tabernakelj, kjer so nebesa na zemlji.

Ne bodi torej gluh za sladko vabilo Gospodovo: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, jaz vas bom poživil.“

Drugi red sv. Frančiška Serafinskega.

(P. A. F.)

Goreče pridige sv. Frančiška o ničemernosti sveta in potrebi skerbi za zveličanje duše, pa tudi spokorno življenje njegovo in njegovih svetih tovarišev je vnemalo ne samo mladeniče in može, temuč tudi ženski spol. Tudi ženske bi bile rade živele po evangelijskih svetih ločene od sveta in časnih skerbi. Po božjem navdihnjenju je ustanovil sv. Frančišek res tudi za ženske poseben red, ki je torej njegov drugi red. Imenuje se tudi red sv. Klare, ker je bila ona prva sprejeta vanj. Zgodilo se je to na praznik sv. Jožefa leta 1212 po Kr.

Sveto Klaro so posnemale potem mnoge imenitne in bogate gospodične, odpovedale se možitvi, zapustile bogastvo in časno

posvetno razveseljevanje ter izvolile evangelijsko vboštvo in pokoro.

Sčasoma so se sestre drugega reda sv. Frančiška jako namnožile po vseh katoliških deželah. Tudi na Slovenskem so bile nekečaj. V Mekinjah blizu Kamnika jim je sezidal samostan vže leta 1300 plemeniti Zigfrid Galenberg in njegova hči je bila tam prva opatica (predstojnica). V Škofji Loki je bil sezidan samostan za klarisinje leta 1381. V Ljubljano so prišle še le 1648, v Gorico pa 1650.

Zdaj so razširjene skoraj po celem svetu. Leta 1870 so imele samostanov na Laškem 62, na Francoskem 20, na britskih otokih 5, na Nemškem, v Niderlandah in Švici skupaj 24. V našem cesarstvu so še na Tiroljskem in Gališkem. Tudi celo v Ameriki imajo neke samostane.

Naštejmo zdaj po stoletjih imena tistih sester drugega reda sv. Frančiška, ki se častijo ko svetnice ali zveličane, ali vsaj spominjajo ko častitljive ali božje služabnice.

Od leta 1212 do 1300, to je v 13. stoletju po Kristusu so vmerle:

Zv. Filipa iz plemenite rodovine Mareri, vmerla 18. sušca 1236. Njen spomin se obhaja v naših cerkvah 16. svečana.

Zv. Helena Enzeljmini iz Padove, spovedanka sv. Antona Padovanskega, vmerla 34letna 4. listopada 1242. Njen spomin se obhaja 4. listopada.

Sv. Klara, duhovna mati drugega reda, vmerla 60letna o polnoči od 11. od 12. velikega serpana 1253. Njen god je v katoliški cerkvi 12. velikega serpana.

Sv. Neža, telesna sestra sv. Klare, vmerla 1253, stara 55 let. Njen god se obhaja v naših cerkvah 16. listopada.

Zv. Salomea, poročena s Kolomanom, bratom sv. Elizabete, ogerske kraljične, je po skupni obljudi vednega devištva ostala devica, vstopila v red sv. Klare in vmerla 17. listopada 1268. Njen spomin se obhaja 17. listopada.

Zv. Izabela ali Elizabeta, sestra sv. Ludovika, francoskega kralja, vmerla 22. svečana 1269; njen spomin 1. kimavca.

Zv. Neža Praška, hči češkega kralja Otakarja I., vmerla v svojem 77. letu 6. sušca 1282; njen spomin je 2. sušca.

Zv. Margarita, iz plemenite rodovine Kolóna, vmerla 30. grudna 1284; njen spomin 17. grudna.

Zv. Kunigunda, hči ogerskega kralja Bele IV., omo-

žena s poljskim kraljem Boljeslavom je storila ž njim oblubo vednega devištva; vmerla 24. malega serpana 1292; obhaja se 27. malega serpana.

Z v. Jolenta, sestra zv. Kunegunde, omožena z Boljeslavom starišim, poljskim vojvodom, vmerla 10. rožnika 1298; obhaja se 10. rožnega cveta.

Z v. Matija iz plemenite rodovine Nazzareii, vmerla grudna leta 1300; obhaja se 1. sušca.

Od leta 1401 do 1500, to je v 15. stoletju so vmerle:

Z v. Felicija Meda, rojena v Milanu od imenitnih starišev, vmerla v svojem 66. letu 1444; obhaja se njen spomin 6. listopada.

Sv. Koleta (ime je skrajšano iz Nikoleta t. j. mala Nikolaja) iz francoske rodovine Boilet (Boalé), rojena l. 1380. Ona je vpeljala pri klarisinjah in tudi pri frančiškanih ostrejše življenje ter sezidala za perve 17 samostanov. Vmerla je 6. sušca 1447; 6. sušca se obhaja tudi njen god.

Sv. Katarina Bolonjska, hči imenitnih starišev, je vstopila v svojem 20. letu v samostan in vmerla v 50. letu svoje starosti 9. sušca 1463. Njeno truplo je še celo. Njen god se obhaja 9. sušca.

Z v. Antonija iz Florence, vdova; ne hote se v drugič možiti je vstopila v red sv. Klare; vmerla je 28. svečana 1472; njen spomin se obhaja 7. aprilja.

Z v. Serafina Sforca, hči grofa urbinskega; omožena s knezem Sforca je zaveržena od razuzdanega moža vstopila v red sv. Klare; vmerla je 8. kimavca 1478; njen spomin se obhaja 9. kimavca.

Z v. Evstohija, devica plemenitega rodu, vmerla 54 letna 20. prosinca 1484.

Od leta 1501 do 1600, to je 16. stoletju so vmerle:

Z v. Ludovika Savojska, hči zv. Amadeja, je ko vdova 27letna vstopila v red sv. Klare in vmerla 24. malega serpana 1503. Njen spomin se obhaja 1. vinotoka.

Z v. Pavla, iz plemenite rodovine Montaldi, je 15letna v Mantovi stopila v red sv. Klare ter vmerla v svojem 71. letu 1524. Njen spomin se obhaja 29. vinotoka.

Z v. Baptista Varani, devica, hči kamerinskega

vojvoda, je vmerla 68 let stara 31. velikega travna 1527. Njen spomin se obhaja 2. rožnega cveta.

Od leta 1601 do 1700, to je v 17. stoletju so vmerle:

Častitljiva Marija od Jezusa, iz Mehike, vmerla l. 1637.

Služabnica božja Cecilija Nóbili, vmerla l. 1655.

Častitljiva Marija od Jezusa, iz Agrede na Španskem, vmerla 1665.

Častitljiva Joana Marija od Križa, tiroljka, vmerla 1675.

Od leta 1701 do 1800, to je v 18. stoletju so vmerle:

Častitljiva Antonija Belóni iz Kodonja na Laškem, vmerla 1719.

Sv. Veronika Julijani, hči pobožnih starišev, je stopila 16letna v red sv. Klare pod vodstvom patrov kapucinov; vmerla je 9. malega serpana 1727 v svojem 67. letu. Njen god se obhaja pri nas 13. kimavca.

Častitljiva Klara Izabela Gerzi iz Džénove, vmerla 1800.

Od leta 1801. do 1900. to je v 19. stoletju so vmerle:

Služabnica božja Marija Klara Agneza Štajner, tiroljka, leta 1862.

Služabnica božja Klara Kerubina Seračeni iz Asiza, l. 1865.

Marterniške smerti je vmerlo tudi več sester sv. Klare; tako jih je bilo 4. velikega travna 1291 v Siriji vmorjenih 60.

Tretji red sv. Frančiška — red svetovne duhovščine.

Sv. Frančišek je vstanovil svoj tretji red za kristijane, ki žive mej svetom, ne v samostanih, torej za „svētne“ ali „svetovne“ ljudi in zato je bil od začetka to le svetovni red. Ščāsoma pa je zrastle iz njega, kaker smo videli, skoraj nepregledna versta pravil samostanskih redov in redovnih skupščin, kar pač jasno spričuje veliko življenjsko moč, ki jo ima v sebi ta vstanova sv. Frančiška. Dasiravno pa se je tako zgodilo, tretji red vender nikaker ni zgubil svojega prvotnega „svetovnega“ namena; in ko tak, ko svetovni red, se ima po volji in nadi papeža Leona XIII. ne le ohraniti, temuč povzdignuti, okrepcati, k novemu življenju, k splošniši, mogočniši delavnosti zbuditi.

Glejmo zdaj, ali je upati, da se izpolni to pričakovanje sv. očeta in kako bi se dalo pospešiti, kaj bi bilo nam storiti, da se vresniči vsaj mej našim slovenskim narodom.

Ako je tretji red sv. Frančiška svetovni red katoliške cerkve, je pač očitno, da je torej pred vsem red katoliške svetovne duhovščine. Vsaj toliko kaker nam — če ne še bolj — gre potemtakem njej skerb imeti za razširjenje, rast in razcvet tega reda.

In v resnici, kako bi mogel goreč svetovni duhovnik v nemar puščati to, kar je tako posebno ljubo svetemu očetu? Kako bi mogel misliti, da je nekaj malo vrednega, kar sv. oče tako visoko cenijo, od česar pričakujejo kaj tako velikanskega, kaker je prenovljenje vsega domačega in očitnega življenja po naukih in zapovedih katoliške cerkve?

Prav zato je, kaker smo že rekli, dandanašnji svetovna duhovščina, koliker moremo soditi, menda že večinoma res v tretjem redu, od papeža, kardinaljev, škofov in nadškofov pa vse do mladih za svoj izvoljeni stan navdušenih bogoslovcev v semeniščih.

In kako ne bi bilo tako? Saj ne naklada tretji red duhovniku nobenih posebnih bremen! Molitevno dolžnost dopolni s svojim navadnim brevirjem; zaradi nekoliko posta na dan pred praznikom sv. očeta Frančiška ne bo nihče opešal; pod drugo obleko nositi škapulir in pas tudi ni tolika sitnost, da bi se je mogel kedo resno vstrašiti. Ostali predpisi so večinoma taki, da jih dober duhovnik dopolnjuje že tako. Kaj bi ga torej moglo zadržavati, da ne vstopi v tretji red?

Kaj? O, morebiti jih je mej čislanimi bravci duhovniki svetovnega stanu vendar le v resnici ne malo, ki imajo tu svoje našim nasprotne misli, morebiti celo na skušnje, lastne ali tuje, operte.

„Duhovni gospodje, ki žive po mestih ko profesorji in v drugih podobnih, nepretežkih službah, ali se morda celo že v penziju na srečno smert pripravljajo, ti naj le bodo tretjeredniki; njim tretji red ne bo delal posebnih težav. Ali kedor ima opraviti z duhovnim pastirstvom, zlasti še na deželi, daleč od kakega samostana, temu bi naložil tretji red preveliko breme, v mnoge in razne sitnosti bi ga spravil, lahko da tudi v velike zadrege. V takem primeru namreč ne gre le za njegovo (duhovnikovo) osebo; on mora misliti tudi na druge, ki bi vtegnili za njim si-

liti v tretji red, in se torej s to rečjo nikaker ne sme pre nagliti. On ima namreč za vse skerbeti, ki so mu izročeni, in najbolj za tiste, ki so v največi nevarnosti pogubljenja. Naj vstopi on v tretji red in ž njim vred vse pobožne dušice, ki jih ima v svoji duhovni občini, dobrim ovčicam, ki so že tako dobre, ne bo nič posebno koristil, zašlih pa s tem še nikaker ne bo pridobil. Bati se je celo pohujšanja in škode dosti večje od koristi. Mej drugim bi se mu vtegnila vgnjezditi v dozdej še sploh pošteno občino tista zoperna hinavska pobožnarija, ki je ravno tretjemu redu vzela dobro ime ter ga vsaj pri nas tako silno pristudila tudi pobožnim kristijanom. Ako vidijo, kako letajo k spovedi vsak teden in k sv. obhajilu morebiti celo vsak dan ljudje, katerih domače življenje nikaker ni hvale vredno, ljudje brez ponižnosti, brez pokorščine, brez ljubezni, strupenega jezika in hudobnega serca, ljudje, ki vbozega spovednika le, kaker se pravi, za nos vodijo — dobre preproste kristijane, ki kaj takega vidijo, mora to le zbegati in pohujšati. Moder dušni pastir se bo torej desetkrat premislil, preden se loti tako nevarnega podjetja.“

Tako ali podobno bi nam vtegnil vgovarjati ta ali oni sicer prav dober duhovnik, ki bi s tem seveda ne namerjal zaničevati ali preganjati tretji red, temuč le opravičiti svoj, kaker misli, nikaker ne prazen strah, strah, da bo s tem redom več škode kaker pa koristi prizadel svojim vernim.

Kaj naj porečemo mi na to ?

Previdnosti v takih rečeh nikaker ne zaničujemo. Dobro delo, ki ni zapovedano, bi bilo opustiti, ako se je od njega bati več slabih nasledkov kaker je upati dobrih. Vender se ne smemo strašiti vsake nepopolnosti.

Saj je sploh težko na svetu kako človeško delo, bi bi bilo brez slabosti, in malo bi se dobrega storilo, ako bi gledali le na to, da se ne pridruži delu kaj pomanjkljivega, nepopolnega.

Znano je tudi, da se to, kar je kaj več vredno, kaj rado, če je količkaj mogoče, ponareja. O ponarejenih vinarjih ali cestnih kamenih še nismo slišali niti brali, pač pa o ponarejenih kronah, o ponarejenem raznem papirnatem denarju, o ponarejenih dijamantih in drugih dragih kamenih. Kedo se bo torej čudil, ako izve, da se semtertja ponareja tudi pobožnost? In kedo bi hotel zametati in zanemarjati pravo pobožnost, zato ker je na svetu tudi neprava, tudi hinavska? Kedor bi tako delal, bi bil podoben človeku, ki bi zametal denar, pravi denar, da ga kedo ne oškó-

duje s ponarejením. Tretji red ima pravo pobožnost buditi mej katoliškim ljudstvom, nikaker ne ponarejati je. Ako je pa vendar le kedaj hudič mej dobro pšenico zasejal ljujko, ali bi bilo po nauku našega Gospoda Jezusa Kristusa požeti in v ogenj vreči vse vkup? Sicer pa se v dobro vrejeni deržavi ponarejen denar kmalu spozna in iztrebi iz tergovine; tako se tudi v dobro vrejenih in modro oskerbovanih tretjerednih skupščinah ne bo dolgo terpela ponarejena, to je himavska pobožnost.

Da se pa tretjeredne skupščine dobro vrede in vravnajo, to ni odvisno le od nas, ki smo v prvem redu, temuč ravno tako ali še bolj od vas, častiti svetovni duhovniki, ketere prav v ta red sveti oče tako vneto kličejo in ki ste se morebiti že odzvali temu klicanju, ali pa vas je volja to zdaj storiti. V poslednjem primeru želimo in prosimo, storite tako, prej ko mogoče. Potlej bomo skupaj mislili in prevdarjali, kako bi se dalo naročilo sv. očeta glede tretjega reda mej našim vernim ljudstvom najprej in najboljše izpeljati, kako bi se dal tretji red na Slovenskem organizirati in vravnati, da bi res dosegel svoj namen. Vže zdaj pa smo se odločili povedati tukaj svoje seveda le čisto zasebne misli tako rekoč v podlago nadaljnemu premišljevanju in preiskovanju. Veselilo nas bo, ako nam častiti duhovni tovariši in bratje vsaj v poglavitnih rečeh priterdijo; pa hvaležni bomo prav tako, ako kaj družega, namenu primerjenišega svetujejo.

Najprej se moramo obrniti do Vas, gospodov svetovnih duhovnikov, ki ste že in morebiti že več let v tretjem redu. Najlažje in najprimerniše bo, da zlasti Vi to reč v roke vzamete. Vsaki naj se potruđi, da pridobi, koliker največ more, drugih duhovnih bratov, ki dozđaj še niso vstopili. Truda k temu pač ne bo treba premnogo, saj jih gotovo ne more biti veliko število, ki bi imeli tako malo cerkvenega in tako malo bratovskega čuta, da bi se dolgo obotavljali. Zato mislimo in upamo, da bo, če še ni, v kratkem vsa slovenska duhovščina zbrana v tretjem redu.

Duhovniki tretjeredniki bi bili potem predstojniki skupščin tretjega reda po deželi, najbolje vsak samostojen duhovni pastir v svoji duhovni občini.

Vsaka duhovna občina, fara ali kuracija, naj bi imela namreč doma svojo tretjeredno skupščino in sicer razdeljeno v štiri razrede, mladeviški, dekliški, moški in ženski; pa gledati bi bilo pri tej razdelitvi bolj na starost ko na stan (samski ali zakonski),

tako, da bi bili v prvih dveh razredih le mlajši, v drugih dveh pa stariši ljudje.

Shod k redovnemu nauku in sprejemanju sv. zakramentov naj bi imeli vsaki posebej, n. pr. prvo nedeljo v mesecu mladenci, drugo dekliči, tretjo možje, četrto žene. Tako bi mogel biti nauk spolu in starosti primeren in delo v spovednici bi bilo razdeljeno, da bi ga vneti duhovniki z božjo pomočjo že mogli zmagovati.

Posamezne skupščine naj bi bile združene v tretjeredne okrajine. Vsaki samostan prvega reda naj bi imel svojo tretjeredno okrajino. Skupščine te okrajine bi od tam dobivale svoje vizitatorje. V vodilu je namreč določeno, da se ima vsaka skupščina vsako leto vizitirati in vizitatorji imajo biti iz prvega ali pa, kjer je, iz regularnega tretjega reda.

Samostanskih tretjerednih skupščin s tem ne mislimo odpravljati; pač pa bi bilo menda prav, da se tudi te razdele, kaker vse ostale, v štiri, morebiti celo še v več razredov. Misliti bi bilo namreč na izobraženiše tretjerednike, katerim bi tretji red tudi še le potem donášal vso korist, ako bi se vdeleževali shodov njim primernih; tam bi se tudi največ moglo storiti za povzdigo reda in pospeševanje važnih skupnih namenov in podjetji. Mariskaka nova koristna misel bi se mogla sprožiti na takih shodih.

Sploh bodo tretjeredne skupščine le tedaj imele pravi uspeh, ako bodo udje v njih res našli, kar poleg navadne splošne božje službe in besede še posebej potrebujejo za svoje duhovno življenje. To pa ne more biti pri vseh enako, temuč je po spolu in starosti, stanu in omiki zelo različno. Zato je potrebno, da se skupščine tako ali podobno razdele v razrede, kaker rečeno.

Prav zato mislimo, da bi bilo treba za duhovnike celo posebnih skupščin. O takih duhovniških skupščinah se je imelo govoriti tudi na lanskem splošnem tretjerednem shodu v Rimu; ali, da bi se bilo to res zgodilo, do zdaj nismo brali nikjer.

Po naši misli naj bi obsegale posamezne duhovniške tretjeredne skupščine vsaka vse tiste duhovnike (večinoma predstojnike skupščin svojih krajev), ki morejo brez posebnih težav vsak mesec priti k skupnemu posvetovanju. Predstojnik bi bil eden izmed njih, keterega bi si po vodilu izvolili. Ta bi imel sklicevati mesečne shode na primeren kraj in o primernem času, seveda pač mej tjednom. Na ta shod bi se mogel povabiti vsaj semtertja tudi vizitator iz bližnjega samostana, tako zaradi zakramenta svete pokore, kaker tudi, da se zveza in edinstvo mej prvim in tretjim

redom, kar se da, očitna in zaupljiva ohrani in gorečnost za redovne namene ne ohladi.

Take duhovniške skupščine se svojimi shodi se nam zde torej posebno potrebne za pravi vspeh in napredek tretjega reda. Sploh mislimo, da je popolnoma v rokah svetovne duhovščine, ki dela v dušnem pastirstvu, da se doseže namen tega reda. Do zdaj je naše slovensko ljudstvo po deželi večinoma še dobro in vdano svoji duhovščini. Ne bo torej zapiralo ušes, ko bo vabil duhovni pastir v spokorni red sv. Frančiška, in zlasti, ko bo povdarjal, kako odločna želja sv. očeta papeža je, da se družijo v tretjem redu vsi verni katoličani svetnega stanu od začetka 15. leta svojega življenja pa do zadnje ure.

Več truda in časa bo stalo priporočevanje po mestih in tergih; pa tudi tam ni treba obupati. Spomnimo se le, kaj se je doseglo letošnjo spomlad na Dunaju ob času misijona in procesij za sveto leto. Pomislimo na dolge, nepregledne verste dunajskih meščanov, ki so se pri teh procesijah brez strahu pokazali prepričane katoličane; domislimo se, s kolikim navdušenjem so zbrani v veliki cerkvi sv. Štefana priterjevali gorečim besedam svojih pridigarjev, učenih patrov jezuitov. Ali ne bi mogli tudi po naših malih mestih dobro prevdarjeni apologetični govori, zlasti možem nekoliko višje omike namenjeni, imeti podobnega vspela? Ali se izobražen Slovenec ne bi mogel povzdigniti do katoliškega prepričanja mož, kaker so ali so bili: Kopernik, Secchi, Ampère, Pasteur, Volta, Röntgen itd. itd.? Ali naj Slovenec res ne bi bil zmožen ogreti se za katoliško cerkev in navdušiti za najljubšo misel velikega papeža Leona XIII.? Žalostno bi bilo, ako bi morali olikanim Slovencem odrekati tako sposobnost. Ne, ne moremo verjeti, da bi bili tako daleč. Prepričani smo, da so tudi mej izobraženimi Slovenci neduhovskega stanu še ljudje, ki bi se dali pridobiti za tretji red. Celo muogi se bodo dali, ako jim ga bo priporočal, kedor bo sam navdušen zanj. Pervi moramo zanj navdušeni biti seveda mi duhovniki, bodisi da smo redovnega ali svetovnega stanu; in to nam ne more biti težko. Če pa smo v resnici navdušeni, navdušenje se ne boji truda, niti žertev.

Žertev in truda bo tretji red seveda zahteval od duhovnika voditelja, bodi si že v mestu ali na deželi. Ali saj je duhovnik mož dela in požertvovalnosti, saj mora biti v tem prvi zgled svoji čredi. V resnici! čas polovičarstva je minil dandanašnji. Duhovnik mora biti cel mož in ves pri svojem poklicu.

Ali če bo zahteval tretji red od duhovnika voditelja požertvovalnosti in truda, truda brez plačila v gotovini, vender ne misli duhovnik, da bo ta njegov trud zastonj. Ne! rodil mu bo obilo sadu in duhovnega veselja. Ko dobrega pastirja ga bodo ljubili njegovi verniki, ko dobre ovčice bodo poslušali njegov glas. Nasprotna stranke bodo zgubile moč in zginile ščasoma. Brez drugega truda, brez ropotanja in njemu neprimerne agitacije bo dosegel, da se bo njegova duhovna občina tudi v posvetnih vprašanjih ozirala najprej na božje in cerkvene zapovedi ter povsod in vselej terdno stala na tisti strani, kamer ji bodo mignili višji cerkveni predstojniki, papež in škofje. Pa bodisi da popolnega miru v tem življenju tudi s tretjim redom duhovni pastir ne doseže — večno plačilo mu bo zagotovljeno tolikanj lepše in obilniše.

To so torej naše skromne misli, ki jih podajemo v prevdarek najprej vam, častiti duhovni bratje, ki ste že v tretjem redu. Še enkrat prosimo, pišite nam, kaj se vam zdi o tem načertu. Seveda je le poveršen. To ali ono bomo povedali natančniše, ko bomo govorili o vodilu in njega posameznih določbah. Vender bo dobro, da se o poglavitnih rečeh vže prej sporazumemo, da se bo moglo potem ostalo podlagi in glavnim čertam primerno vravnati. Torej najprej vi, duhovniki tretjeredniki, ker je vaš ta red. Potem pa želim vedeti mnenje tudi svojih pervorednih bratov, zlasti tistih, ki vodijo že delj časa tretjeredne skupščine. Naj svetuje vsaki, kar se mu zdi najboljše; saj gre za naročilo sv. očeta, namestnika Kristusovega, naročilo največe važnosti, ki ima nadalje, če Bog da, mogočno vplivati na vse življenje našega naroda, v njegovo časno in večno srečo.

Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.

Zunanje zopernosti naj ne motijo notranjega miru.

Kar se mene tiče, prepustim vse previdnosti božji, karkoli bi mi moglo biti zoperno. Naj piha vgoden ali nevgoden veter; tišina ali nevihta, to mi je vse eno. — Mislím na Jezusove besede: „Blaženi ste, keder vas bodo kleli in preganjali, in vse hudo

zoper vas ležljivo govorili zavoljo mene.“ (Mat. 5, 11). Ako ne bi našel svet pri nas nič graje vrednega, tedaj bi nikaker ne bili služabniki božji.

Ko sem imenoval nekega dne pri sv. maši ime sv. Jožefa, spomnil sem se njegovega prevelikega miru o priložnosti, ko je opazil, da je njegova najboljša nevesta noseča, ona, ki jo je poznal kot najčistejšo devico; priporočil sem mu tedaj neke dobre gospode, da bi jim izprosil nekoliko svoje opreznosti in krotkosti. Kmalu se spomnim, da se ni Marija izgovarjala z nobeno besedico v tisti stiski, ampak ostala je popolnoma mirna, in da je sama previdnost božja prevzela njeno opravičenje. Priporočil sem ji to zadevo in sklenil sem vse nji prepustiti in ostati miren. Kaj pa ima človek od tega, ako se protivi vetru in valovom? kaj drugega kaker prazne pene?

O nikaker ni treba tako nežno z menoj postopati. Naj se me le vedno graja; ako ne zaslužim za to, zaslužim pa za drugo.

Mati tistega, ki zasluži, da se ga na vekomaj časti in moli, ni zinila besedice, ko je bil njen božji Sin zasramovan in obrekovan. Kedor je iz serca ponižen, njegovo je svetno in nebeško kraljestvo.

Ti si kar preobčutljiv v moji zadevi. Ali se spodobi, da bi jaz edini na svetu ne smel terpeti nobene krivice? Zagotovim te, da me ni nič bolj genilo v tej zadevi, kaker to, da si ti ginjen.

„Imejte mir, in Bog miru in ljubezni bo z vami.“ (2. Kor. 13, 11.) On bo sterl kače in zmaje in nič ne bo motilo našega miru, ako smo njegovi služabniki.

Mi kažemo preveč samoljubja, ako zahtevamo, da nas morajo vsi ljubiti in da mora izpasti vse v našo slavo.

Nikar se ne ponašaj z duhovnim očetom in sè svojim nagnjenjem do njega, kateri je na zemlji in iz prahu, ampak ponašaj se sè svojo ljubeznijo do Očeta v nebesih, ki te je tako ljubil, da je dal svojega Sinu za tebe.

Kaj se pravi po duhu, kaj po mesu živeti.

Po duhu živeti se pravi: misliti, govoriti in delati, kar zahtevajo tiste čednosti, ketere so lastne duhu, in ne po počutkih in mesenem poželenju. To oboje mora služiti duhu; one čednosti

pa morajo gospodovati počutkom in mesu in vse jim mora biti podložno.

Ketere so pa tiste duhovne čednosti? Vera, ketera nam kaže resnice, ki presegajo naše počutke; upanje, katero prebuja v nas hrepenenje po nevidljivem dobrem; ljubezen, s katero ljubimo Boga nad vse in bližnjega kakor samega sebe, ne z natorno, čutljivo in samopridno ljubeznijo, ampak z ljubeznijo, ki presega vse čutno, s čisto nepremenljivo ljubeznijo, ketera ima svoje korenine v Bogu.

Čutljivost hoče biti vsega deležna, kar se godi, ter je tako za se prevzeta, da si domišlja, da ni nič prav, v kar se ona ne vmeša. Duh pa se derži Boga ter pravi, da vse, kar ni Bog, ni nič za njega, t. j. za duha; in kakor je iz ljubezni deležen stvari, ki se mu jih razodeva, tako tudi iz ponižnosti in zatajevanja ne zahteva stvari, ki se mu prikrivajo.

Po duhu živeti se pravi: ljubiti duhovno; živeti po mesu pa: ljubiti meseno; ker ljubezen je življenje duše, kakor je duša življenje telesa.

Mislimo si človeka od narave krotkega, vljudnega in ljubeznivega; ta me ljubi in s tem tudi mene sili, da ga ljubim, in zavoljo tega ga tudi res ljubim.

Kedo ne vidi, da je ta moja ljubezen čutna ljubezen, ker tudi živali, ki nimajo duše, ampak samo meso in počutke, so naklonjene svojim dobrotnikom, in se dobrikajo tistim, kateri krotko in ljubeznivo ž njimi ravna.

Predstavimo si pa druge verste človeka, neprijaznega in osornega značaja, ki nima nič prikupljivega v svojem obnašanju; vender, ako opazim, da si prizadeva lepo živeti in zadržati se krotko in da je pri tem tudi pobožen: tega ljubim in pokažem mu tudi djansko svoje prijateljstvo, ne zavoljo veselja, ki mi je dela, ali zavoljo kakšne koristi, ki jo imam od njega; — ta ljubezen je duhovna, meso in kri nimajo deleža pri tem.

Ako želim, da me pusté živeti po mojem nagnjenju, kakor sem živel, dokler sem bil še mlad in brez razuma, — ali se pravi to živeti po duhu? Gotovo ne. Ako se pa polagoma privadim ravnati se ne po svojem naravnem nagnjenju, ampak po volji božji ali po dolžnosti pokorščine proti Bogu, kedo ne vidi, da se to pravi živeti po duhu?

Duhovno živeti pravi se torej: misliti, govoriti in delati, kar duh božji od nas želi. Ako pravim: „misliti“ — velja to o prostovoljnih mislih.

Ako sem pa morebiti čmeren ali otožen, pa se mi zavoljo tega neče govoriti, — delam kaker delajo papige. Ako sem pa otožen, in ker ljubezen zahteva, da govörim, delam, če govörim, kaker delajo pametni ljudje.

Ako me zaničujejo in se zavoljo tega jezim, delam kaker delajo opice. Ako se pa pri sramotenuju in zaničevanju veselim, delam kaker so delali apostolji.

Duhovno živeti se pravi torej, delati to, kar nas uči vera, upanje in ljubezen, naj bo že v telesnih ali duhovnih zadevah.

P. — n — n.

Na dvoje vprašanje.

1. „Ali je dolžnost v tretjem redu in bratovščinah zakramente sv. pokore in sv. obhajila toliko krat prejemati, kaker je naznanjeno v sprejemnem lističu?“

Kar nakladajo bratovščine ali tudi tretji red, ni taka dolžnost, da bi bilo greh, ako se ne bi opravilo; ali dobiček, ki bi se mogel doseči, je zgubljen, ako se ne opravi. Na sprejemnih lističih bratovščin ali tretjega reda so naznanjeni dnevi, ko se udje lahko popolnega odpustka vdeležijo, ako se izpovedo, sveto obhajilo prejmejo in po namenu svetega očeta papeža v določeni cerkvi molijo. Kedor ima priliko vse to storiti, pa tako, da svojih domačih ali drugih dolžnosti čisto nič ne zanemari, ta stori dobro delo.

Ako ima, kedor je ob enem v več bratovščin vpisan, na kateri dan od več njih na ponudbo popolni odpustek, more dobiti vse, dasiravno sme le enkrat prejeti sveto obhajilo in zadostuje tudi ena sama izpoved. Kedor ima navado vsaki teden, ali zdaj po naših krajih vsaj vsakih 14 dni sveto spoved opravljati, more dobiti na eno spoved vse tiste popolne odpustke, ki so mu na ponudbo v tistem tjednu ali tistih 14 dneh; seveda pa mora iti dotične dni k svetemu obhajilu, za kar zadostuje, da ima k temu dovoljenje svojega spovednika in ni padel mej tem v kak smertni greh. Obiskanje cerkve, keder je predpisano, pa se mora ponoviti toliko krat na dan, koliker krat se more in hoče dobiti popolni odpustek. Ne zadostuje torej le za vsaki od-

pustek opraviti posebej molitev in kar delj časa ostati v cerkvi, mora se iti vun in spet nazaj priti. Bolnikom in starim ljudem, sploh vsem, ki po nobeni ceni ne morejo priti v cerkev, pa sme spovednik namestu sv. obhajila in cerkvenega obiskovanja naložiti kako drugo dobro delo, da se morejo vdeležiti ob določenih dneh tudi oni popolnega odpustka.

2. Ali je zadosti, če grešnik le kesanje obudi, da so mu grehi odpuščeni?

Ako obudi grešnik popolno čeznatorno kesanje sklenjeno s terdnim sklepom izpovedati se, kaker hitro mu bo mogoče, je to zadosti, da so mu grehi odpuščeni. — Ali ne kedo pravi; „da je spoved nepotrebna in da so mašniki to navado gori spravili, da zadostuje grevinga, pa je kar odpuščeno“. — Seveda se mož moti in govori, ne kaker katoliški kristijan, temuč kaker krivoverec. Če ste mu odgovorili, kaker pravite, ste mu odgovorili prav; saj stoji tako v vsakem katoliškem katehizmu.

Mašniki naj bi bili „to navado gori spravili“?! O seveda, ker je tako prijetno v terdi, nerodni spovednici sedeti ure in dneve, v mrazu in vročini, leta in leta!! In kako to svet dobro in drago plačuje, kajne!! Pa ke bi bili zato vsaj „mašnikom“ grehi odpuščeni, da se jim ne bi bilo treba spovedavati kaker drugim grešnikom. Ali nič jim ne pomaga, tudi oni se morajo, celo škofje in nadškofje se morajo, celo kardinalji, sam papež se mora ponižati pred kakim vbozim kapucinom! To navado je moral torej vže kedo drugi, kedo višji in močnejši „gori spraviti“, vbogi mašniki že ne! V resnici je to „gori spravi“ Jezus Kristus sam, on, „ki mu je bila dana vsa oblast v nebesih in na zemlji“. (Mat. 28, 18). On je rekel svojim učencem: „Kar zavežete na zemlji, bo zavezano v nebesih, in kar odvežete na zemlji, bo odvezano v nebesih“. (Mat. 18, 18). In ko se jim je prikazal po vstajenju na velikonočni večer, jim je rekel: „Mir vam bodi! Kaker me je poslal Oče, tudi jaz pošljem vas.... Sprejmite Svetega Duha. Katerih grehe odpustite, se jim odpuste, katerih zadržite, so jim zadržani“. Tako sporoča sv. Janez 20, 23. — Kristus je dal torej svojim aposteljnóm in njih naslednikom oblast grehe odpuščati, pa tudi zadržavati. Ali pa jim je mogel reči, da naj odpuste ali zadržé grehe, ki jim niso znani, kaker se jim ljubi in kaker so ravno pri volji? Ali bi mogel kaj takega misliti pameten človek? Pa morda so bili aposteljni vse-

gavedni, da se jim ni bilo treba spovedovati. Ke bi bili imeli aposteljni ta dar, ga pa njih nasledniki nimajo; torej se je vsaj njih naslednikom treba spovedavati, da morejo soditi, ali imajo odvezati ali zavezati, odpustiti ali zadržati grehe. — Ali v resnici tudi aposteljni niso bili vsegavedni. Torej je bilo treba, da so se spovedovali vže prvi kristijani. In zares poroča sv. Luka v „apostoljskem dejanju“ 19, 18: „Mnogi teh, ki so verovali, so prihajali in se spovedovali in naznanjali svoja dela“. In sv. Janez piše v svojem prvem listu (1, 9): „Če se spovemo svojih grehov, je zvest in pravičen, da nam odpusti naše grehe in nas očisti vse krivičnosti“. — Lehko bi naveli v poterjenje te resnice tudi besede sv. Jakopa (5, 16), lahko bi navedli mnoge, premnoge dokaze iz starih in najstariših cerkvenih očetov. Ali hčemu? Saj je stvar tako jasna in očitna, da jo mora videti tudi tisti, ki je ne mara videti; kedor jo taji, v resnici sam sebi ne verjame.

Nepokvarjena človeška natora celo sama žene grešnika k izpovedi. Najmodrejši mej starimi poganskimi Gerki, Sokrat, pravi, da mora, kedor je krivico storil, sam hiteti k sodniku, kaker k zdravniku, da se bolezen krivičnosti ne vkorenini. (Plat. Gorg. 36). Eden mej najmodrejšimi paganskimi Rimljani, Seneka, vidi v spoznanju krivice prvo znamenje ozdravljenja. On na vprašanje: „Zakaj človek ne prizna svojih grehov?“ odgovarja: „Ker je še, kaker v spanje, potopljen vanje“ in sklepa: „Zbudimo se torej, da se obtožimo svojih grehov!“

V tem je tudi vzrok, da protestantje prav spovedi najbolj pogrešajo v svoji veri, in sam njih prvi pesnik Gete pravi, da se ne bi bila imela vzeti ljudstvu. Kjer so v deželi protestantje in katoličani, kaker na Angleškem, se kaj rado primeri, da se mej temi tudi oni gnetejo k spovednicam in morajo biti spovedniki jako previdni, da jih spoznajo. Ravno potreba spovedi je tudi že mnoge pripeljala nazaj v katoliško cerkev; in tu so našli, kar so drugod zastonj iskali, mir vesti, izvirajoč iz mogočne besede spovednikove: „Ego te absolvo — jaz te odvežem!“

Življenje sv. očeta Frančiška, *sestavljeno v 13. stoletju.*

(Dalje).

IV.

Poterjenje reda.

Ko je videl torej božji služabnik Frančišek, kako je Gospod po svojem obetanju odredil, da se je število bratov vsaki dan množilo, spiše za se in za svoje brate vodilo, pri čemer se je posluževal posebno sv. evangelija, do keterega popolnosti je jako hrepenel, dodavši nekaj malega, kar se mu je potrebno zdelo. In prišel je v Rim h gospodu papežu Inocenciju tretjemu, v vsacem oziru slavnemu možu ter izverstno okrašenemu z božjo in svetno modrostjo, in prosil ga je ponižno, da bi poterdil red in odobril vodilo.

Gospod papež je pa malo poprej imel jako čudno prikazen, kako se je imela namreč v kratkem podreti lateranska cerkev, matica in mati vseh cerkva na svetu, katero je pa neki pobožen, majhin, zaničljiv in vbog mož z ramami, da ne pade, podpiral. Ko je, zamišljen, kaj bi neki mogla ta prikazen pomeniti, zagledal božjega moža Frančiška in spoznal njegov namen, je previdno rekel: „V resnici, ta je tisti mož, kateri bo z djanjem in naukom podirajočo se vže cerkev podpiral.“ Zato je tudi papež tisto njegovo prošnjo tako lahko vslišal, ter z ljubeznijo božjo napolnjen, služabnika Kristusovega na poseben način zmirom ljubil. Dovolil mu je tudi, kar ga je prosil, in obljubil mu dati še več ko to, keder bo Gospod število bratov k zveličanju vernikov pomnožil.

Odloči se bližnjemu koristiti.

Zahvalivši se torej Gospod Bogu za toliko dobroto tacega očeta (papeža), so se začeli bratje mej sabo pogovarjati, naj bi li živeli mej ljudmi, ali se pa v samoti podali. Ali sv. Frančišek, ne zaupajoč samemu sebi, je izročil Bogu to tako imenitno zadevo, ter je sè svojimi brati ponižno molil, da bi jim Gospod o tem milostno svojo voljo razodel. Podučen torej od božjega razodevenja, se odloči v spodbudo bližnjemu mej ljudmi živeti, ker je bil posebno

iz tega namena od Boga poslan, da bi mu mnogo duš pridobil, iz keterega vzroka je enako tudi Sin božji iz skrivnostnega naročja Očetovega izešel včlovečivši se, ter se ponižal bivati na svetu mej ljudmi. Samotno življenje uči namreč živeti sebi in Bogu; gđor pa želi tudi druge spodbujati, je treba, da pri tistih, katerim hoče koristiti, tudi osebno prebiva.

V.

Pridiga povsod.

Na to je služabnik božji Frančišek, brez strahu z dovoljenjem apostoljskega sedeža hodil okolu pridigat kraljestvo božje. In ker se ni bal vgovarjavcev, je resnico odkritoserčno govoril, tako, da so njegove govore občudovali slavni in imenitni učenjaki ter se v njegovi pričujočnosti zveličavno prestraševali. Po obliki njegovih nauk se namreč ponavlja cerkev v obojnem spolu, in kazal je pot k zveličanju vsaki versti vernikov.

Vredi tri redove.

Vstanovil je pa v cerkvi tri redove; prvemu je dal ime „manjših bratov“ po besedi, katero bo Kristus na sodnji dan pred sodbo stoječim rekel: „Kar ste enemu teh mojih manjših bratov storili, ste meni storili“; tega reda je bil on (Frančišek) po obliki, po življenju in ljubezni. Drugi po imenu „vbozih gospe“, v katerem je bila sv. Klara kaker temeljni kamen, na keterega je bil po prizadevanju blaženega Frančiška, po navdihnjenju božjem vstanovljen tisti red, kateri, ker se je začel kaker je bilo rečeno v cerkvi sv. Damijana, se kakšenkrat imenuje tudi „red sv. Damijana“. Tretji se imenuje „spokornikov“ obsegajoč oba spola in poznan ko jako primeren toliko zakonskim, koliker necženjenim, duhovnikom in svetnim, tudi tistim, kateri si še ne upajo odpovedati se svojemu posestvu. Pod podobo teh treh redov je on po božji naredbi popravil tri omenjene cerkve.

VI.

O ognjenem vozu.

Z namenom, da bi bolj na skritem molil, se je neko noč blaženi Frančišek telesno vmeknil od svojih bratov, od katerih se pa vendar ni ločil nigdar duhovno s čustvi očetovske skerbi.

In glej, okolu polnoči se je neketerim spečim, neketerim pa pobožno v molitvi čujočim bratom prikazal jako bliščeč se ognjen voz, kateri se je dvakrat, trikrat sem in tja skozi vrata prepeljal; na njem je bila jako velika krogla ter je soncu podobna ponočno temo razsvetljevala. Čujoči so ostermeli, speči se pa prestrašili, začudivši se, kaj bi neki to pomenilo. Po kreposti pa take luči, ketera je razsvetljevala ne samo njihova telesa, mariveč tudi njihove duše, so spoznali, da je bila (krogla) duša svetega Očeta, ketera se je zaradi posebne njegove čistosti in tolike ljubezni do sinov v tako čudapolni slavi še ko potujoča na tem svetu pobožnim sinovom prikazala. Od plamena ljubezni namreč kaker od ognja užgan, je znotraj gorel od pobožnosti, zunaj se pa v besedi in djanju svetlil duhovne čete voz in voznik.

Kako je bil ljubezni božje napolnjen.

Kako je on znotraj gorel v ognju ljubezni božje, se more vže po tem nekoliko razumeti, da je težko mogel brez ginjenja slišati besede „ljubezen božja.“ Hitro se je namreč pri teh besedah zdramil in vnel, kaker da bi tisti glas znotraj zabrenkal na struni njegovega serca. „Ljubezen tistega, kateri je nas toliko ljubil, Jezusa Kristusa,“ pravi, „se mora jako ljubiti“. Brezpogojno se je do smerti deržal sklepa, keterega je bil še mej svetom storil, nobenemu ne odreči miloščine, kateri bi ga prosil za njo zaradi ljubezni božje.

Meso se spremeni v ribo.

Ko je bil enkrat v Aleksandriji na Lombardskem povabljen na večerjo od nekega pobožnega gospoda, kateri ga je prosil, da naj po svetem evangeliju je od vsega, kar se na mizo prinese, se je pripetilo, da je prišel neki sleparski berač prosit na vrata vbogajme zaradi ljubezni božje. Slišavši prijatelj božji Frančišek, kako on prosi v imenu božjem, vzeme veselo kos kopuna, keterega je imel pred sabo ter mu ga s kosom kruha pošlje. Ali nesrečnež shrani dar, s katerim sklene osramotiti svetnika. Drugi dan pridiga sv. Frančišek pred zbranim ljudstvom. Mej tem ko ga je množica pazljivo poslušala, vstane tisti nesrečnež, nevošljiv slavi svetnikovi, ter pokazavši vsem shranjeno meso kriči: „Glejte, kak je ta Frančišek, keterega častite ko svetnika. Glejte meso, katero mi je dal, ko je sinoči večerjal“. Vsi kregajo tistega

hudobneža, ter ga ko obsedenega kričeč spodijo. Kar je namreč on pokazal ko meso, to se je vsem po božjem čudežu prikazalo ko riba. Nesrečnež je ostermel nad takim čudežem in osramočen pred vsemi prosil svetnika odpuščanja, ter spoznal očitno svojo hudobno voljo. Ko se je pa grešnik spreobernal, se je meso zopet v svojo podobo spremenilo.

(Dalje prih.)

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: J. K., da bi jo Bog rešil križa, ki ji ga je naložil na starost ter ji podaril stanovitnost v dobrem in poterpežljivost v terpljenju, priporoča tudi moža in sinove v raznih potrebah, zlasti, da bi bili vsi dobri, pošteni kristijani in bi hodili po pravih potih (to že maja mesca pisano priporočilo se je bilo po naključju založilo in se torej ob enem sè zahvalo spod še le zdaj priobčuje; poslano v dobirodne namene Bog poverni !); N. D. za božjo pomoč v boleznih; neka tretjerednica za mir in poterpljenje v družini; A. K. za rešitev neke zelo zamotane stvari, ki je celi fari v spotiko; P. H. iz Š. za ozdravljenje v nevarni bolezni; M. P. v Z. za stanovitnost v dobrem, priporoča svojega brata za spreobrnjenje in poboljšanje življenja; A. P. v C. za pomoč v dušnih in telesnih britkostih; neka tr. priporoča sebe in neko drugo osebo za pomoč v dušnih in telesnih potrebah; A. L. v Kopru, da bi vedno Bogu zvesto služila; M. A. v Kopru priporoča sebe in brata, ki živi v Ameriki v žalostnih razmerah; J. M. iz D. priporoča sebe za ljubo zdravje, očeta in brata pa za spreobrnjenje; neka oseba v veliki žalosti, da bi prišla resnica na dan; neka dekle v velikih dušnih težavah; neka oseba za odpuščanje grehov; nekaj družih v razne dobre namene; neka mati priporoča svoje otroke, da bi se pridno učili in da bi jim Bog dal zdravje in odločil stan, kterega dolžnosti bi mogli natančno izpolnjevati; dalje priporoča tudi svojega moža, da bi se spreobernal, sè svojim sorodnikom spravil in dobro gospodaril in da bi se vernil v hišo mir in sreča in božji blagoslov; A. P. priporoča svojo bolešno mater in sestro.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: A. P. za rešitev iz neke zadrege in razne po opravljenih devetdnevnicaх njemu in drugim podeljene velike milosti; neka tretjerednica, ki se je bala, da bo ob vid in sluh, za ozdravljenje; T. K. za pomoč pri živini; neka oseba za pomoč v veliki stiski; J. K. za vse dobrote prežete v tem letu; Letnikova.

družina od Sv. Roperta, da se je po devetdnevnici k Materi Milosti, sv. Antonu in sv. Filomeni zlomljena noga neke mlade goveje živali, ko jo je živinozdravnik vravnal in zavezal, srečno zazdravila; Gertrud Pirhan, dekla v ravno imenovani hiši, da ji je obolela roka, ko se je priporočila Materi Milosti in božjo pot v Maribor obljubila, ozdravela brez zdravila; Marija Letnik, tretjerednica od Sv. Trojice, da je neko zgubljeno reč srečno nazaj dobila; M. M. L. za ozdravljenje v nevarni bolezni; M. M. za povoljno rešitev pravde; U. M. za ozdravljenje hude bolezni v zobeh in za brezštevilne milosti, ki jih je prejela od ljubega Boga; neka oseba za ozdravljenje svojega brata na umu obolelega; Neža V., da je po opravljeni devetdnevnici v čast sv. Antonu nepričakovano hitro bila ozdravljena od mučne in nevarne ušesne bolezni; J. P., tretjerednik, da je ozdravel, ko se je se zaupanjem priporočil sv. Antonu, od neke bolezni, v kateri mu trije zdravniki prej niso nič pomagali; F. K., tretjerednica, da je bilo, ko je zdihnila k svetemu Antonu, v veliki sili naglo pomagano njeni hčerki, ko je bila pred 16 leti ž njo čez noč v neki drugi hiši in jo je bilo začelo silno treti; J. Č., duhovnik, da je bil ozdravljen pred 10 leti hude bolezni v gerlu, ko se je priporočal Materi božji, „zdravju bolnikov“, in od tedaj nadalje brez težave glede glasu izpolnjuje svoja opravila: iz Sesterž pri Majšpergu smo prejeli naslednji dopis:

Bil sem hudo in nevarno na želodcu bolan. Nenadoma sem padel v omedlevico. Zmedlo mi je zavest in primoran sem bil več tjednov ostati v postelji. Domači in keđor me je videl, vsi so rekli: „Ta ne bo več trave mežil“. Podali so mi v roko mertvaško svečo in poslali duhovniku naproti glas, naj hitro gredo, da me še živega najdejo, kar so pč. gospod tndi storili. Izpovedal sem, se ne vem, kako, in prejel zakramente vmirajočih. Potem sem bil kmalu nekoliko bolj pri zavesti. Žena mi razloži, kako ona in otročiči neprenehoma molijo, da bi mi ljubi Bog dal zopet zdravje. Tudi jaz sem obljubil, da najprej, če le nekoliko ozdravim, pojdem k Materi Milosti v Maribor. Storil sem tako ter poiskal tam tudi izkušenelega zdravnika g. dr. Neuwirtha, s keterega pomočjo sem bil dan na dan boljši. Obljubil sem iti tudi na božjo pot k Mariji pomočnici na Brezje in, če ozdravim popolnoma, to v „Cvetju“ in „Domoljubu“ naznaniti. Zgodilo se je. Ozdravel sem in letos sem se šel zahvalit na Brezje. Ker je pa Marija mene vslišala in moje ljube domače, da sem ozdravel, dopolnim tukaj svoje obljube ter se še enkrat s preserčno vdanostjo zahvalim ljubi Materi Milosti, Mariji pomočnici, ketera je v resnici „zdravje bolnikov“ in „pomoč kristijanov“; njo bom v vsaki sili klical v pomoč in jo hvalil in častil do zadnjega zdihljeja. Po smerti pa pridi, o mila mati, po nas in nas pelji v raj veseli, kjer ti bodo peli hvalo vsak čas.

Zdravko Sagadin
kmet v Sesteržah pri Majšpergu.

njem tudi oblike z *l*, ki so pa le redke. Vprašanje je zdaj, kaj je pravo po etimologiji? — Ako daje kòsiti: kòsac, pròsiti: pròsac, kúpiti: kúpac itd., bi se pričakovalo od mòliti: mòlac, bogòmòlac, in poslednje se res navaja. Ali od kod je torej *lj* v navadni obliki? Morebiti bi bilo misliti na ruski vpliv; tam ima namreč богомóлецъ, богомóль-ный, богомóльство po sedanji fonetiki toploten *lj*. Ali богомóлька ruščini ni znana, temuč le богомóлка t. j. bogomólka. Morebiti bo torej verjetniše, da *lj* v serbskih besedah ni brez etimološkega vzroka, da bi torej ne bilo misliti le na koren mol, temuč na deblo moli-, keterega *i* bi se bil pred samoglasnim začetkom sufiksov skrajšal v *j* in zlil z *l*. Da tako izpeljavanje ni nemogoče, bi nam pričala beseda рождѣство, rojstvo, ki po navadnih glasoslovnih zakonih ne more biti izpeljana iz rod-, pač pa iz rodi-. Torej bi vtegnilo tudi pri nas prav biti móljъc, mogomóljъc, le poizvedeti bi bilo treba, ali ljudje, kjer sploh še ločijo *lj* od *l*, izgovarjajo tako ali ne. Seveda bo najberž težko to besedo slišati kje mej ljudstvom.

Pri Dalmatinu stoji za „adoratores“ Joan. 4, 23: Moliuci, kar je po vsej priliki novejša oblika za starišo moljci. Stara slovenščina, kaker je znano, še ni imela imen delavnih oseb na -ивѣць, temuč le na -ѣць. To nas živo spominja razmere mej obema oblikama prvega participija praeter. act. помоливѣ, помоливѣши in помоль, помольши. Obliko na -ивѣ, -ивѣши ima sicer že tudi stara slovenščina; ali v najboljših rokopisih stoji namestu nje še -[j]ѣ, -[j]ѣши. V poslednjem primeru je soglasnik spred topljen, kar bi torej moljce poleg molivcev tudi etimologično kazalo lepo opravičene.

Kaj pa molъk, molka? To Pleteršnik ne misli, da bi se kje govorilo z *l*. Tudi jaz tega ne mislim; ali morebiti pa se kje z *lj*. Ako je zamašъk od zamašiti, je moljъk od moliti, to se pravi, eno in drugo je iz verbalnega debela na -i, ne naravnost iz korena; *j* iz *i* se v š izgublja, v *l* pa se je potopil in mora dati torej *lj*. Tudi tukaj je zopet vprašanje, ali se res kje tako izgovarja, ali ne.

Druga je z besedo volъk. Tu ne moremo misliti na prvotni *lj*. Poljščina ima wołek, -łka, serb. vólak, vóka; to bi dalo pri nas volъk t. j. vouk, vovka ali vouka. Nekedaj je beseda gotovo tudi pri nas imela *l*, ki se je pozneje omečil, kedaj in zakaj, ne vemo. Vzrok je bil morebiti nekoliko ta, da bi se beseda bolj razločila od volk, volka', nekoliko pa ta, ker se govori volъk prav za prav le v otročjem jeziku; v resnem govorjenju odraslih ljudi ima vol deminutiv volič ali voličъk. Otroci so tudi pri nas najberž nekoliko težko izgovarjali *l*; zato so jim ga morebiti vže tudi odrasli v otročjih besedah nadomeščali ali z *l* ali z *lj*, berž s tem ko z onim, ker je mogel tedaj *l* stati le pred *e* in *i*. To nam budi misel, da bi se torej tudi tu vtegnilo bolje izgovarjati voljъk — in torej tudi z *lj* prav pisati. Da pridemo do neke gotovosti, bi bilo treba opazovati izreko te besede v narečjih, ki imajo sploh *lj* tudi na

koncu zlogov še ohranjen, in zlasti, ketera imajo pred *a, o, u* še stari *l* (t. j. ne *w*, pa tudi ne „čisti“ *l*). Srednje-kraško narečje, ki sicer po poročilu prof. Štreklja precej dobro loči mej čistim in mej topljenim *l*, ima sicer volvk (ne voljvk), ali ima tudi kralvk, kjer je gotovo *l* iz *lj*: kraljvk.

Spet drugači moramo soditi o besedi kolek, ki se je za šte' m p r l j prav po neumnosti vrinila v našo slovenščino iz češke pravniške terminologije. Šte' m p r l j je poštena tujka, pri nas popolnoma vdomačena, in ne dela slovenščini nikakeršne škode. Kolek pa se kaže kaker bi bila domača beseda in v resnici ni nič družega ko deminutiv od ko' l; izgovarjati bi se imelo torej kou'k, razen poslednjega soglasnika popolnoma kaker kou'c t. j. kolvc. Ali naša ljuba gospoda izgovarja besedo kaker tujko z nemškim *v*, po nemško povdarjenim, s „čistim“ *l* in čistim *e*, kterega prideržuje tudi v sklanji, kar Čehi ne delajo, torej v eni besedici pet klofut slovenščini!

Vernimo se h končnici -vc. Kaker moljvc iz moli-, tako bi vtegnilo biti strêljvc iz strêli-. Pleteršnik piše sicer strê' lvc, lca, ali meni se zdi, da je postavil *l* v besedo le po analogiji; ako se res kje govori z *l*, bi se bilo imelo naravnost povedati. Gutschmann, ki piše vreuz za vrêlvc, paz za palvc, kauz za tkalvc, ima v tem primeru le ftrclz; Murko, ki navaja poslednje dvoje z *l* in z *v*, piše to le ftrêliz. Tudi povdarek Pleteršnikov ne more biti pravi; pravi bi bil ali potegnjeni na *ê* ali kratki potisnjeni na končnici, kaker mo'ljvc ali po staro moljvc, g. mo'ljca ali moljca, tako strêljvc, strêljca ali strêljvc, strêljca (ali strêljvca), prim. rus. стрѣлецъ, льца. To poterjuje tudi pisava te besede pri Dalmatinu in Rogeriju.

Pervi piše: Gen. 21: en dober Streléz, 1. Mach. 9: fo fili Strelci, Jer. 50: vfi Strélcí, 1. Reg. 31: od téh Strelzou, 1. Hron. 11: od Strêlceu, Judit 2: s'kojniki inu Strelcy. V poslednjem primeru si je misliti besedo z dolgim zategnjenim povdarkom na *i*.

P. Rogerij pa rabi to besedo mnogo krat v pridigi na dan sv. Sebastijana I. str. 55 id. Berž v začetku stoje, kaker pred vsako drugo pridigo, tako tudi pred to trije verzi, katerih poslednji je: „Dobru gvishni Stêrlizi.“ Metrum zahteva povdarek na poslednjem zlogu. Da si ga na prvem ne smemo misliti, je namreč očitno že iz pisave „êr“ t. j. „r“ sonans za „rê“. Nadalje stoji beseda skoraj v vseh raznih padežih ed. in mn. štev.: en stêrliz, téga stêrliza, tému stêrlizu, katéri stêrlizi, pêt stêrlizou, pet stêrlzou, usêm stêrlzám, uzê stêrlzé, u' mêt stêrlizi, is temi Tyranskimi stêrlizi itd. Pisava z *i* (ali *e*) v srednjem zlogu dokazuje, da je bil naglas na končnem; polglasnik se je ohranil ravno zato, da se prvi, nenaglašeni, zlog ni preveč obremenil. Vender nam kaže ta pisava tudi, da si ne smemo misliti *l* terdega. Ako pa ni bil terd, moramo pač misliti, da je bil topljen, ker ni verjetno, da bi se bil na koncu zloga v 16. ali 17. stoletju lahko govoril tudi srednji *l*.

(Dalje prih.)